

Norsk Polarinstitutt

**SYSSELMANNEN
PÅ SVALBARD**

**THE GOVERNOR OF SVALBARD
ГУБЕРНАТОР СВАЛБАРДА**

Vår dato:
21.05.2021

Vår ref: (bes oppgitt ved svar)
21/01197-2

Deres dato:
21.04.2021

Svar på søknad om feltarbeid for prøvetaking av vev og merking av sel og hval med satelittsendere - RiS-ID 11501

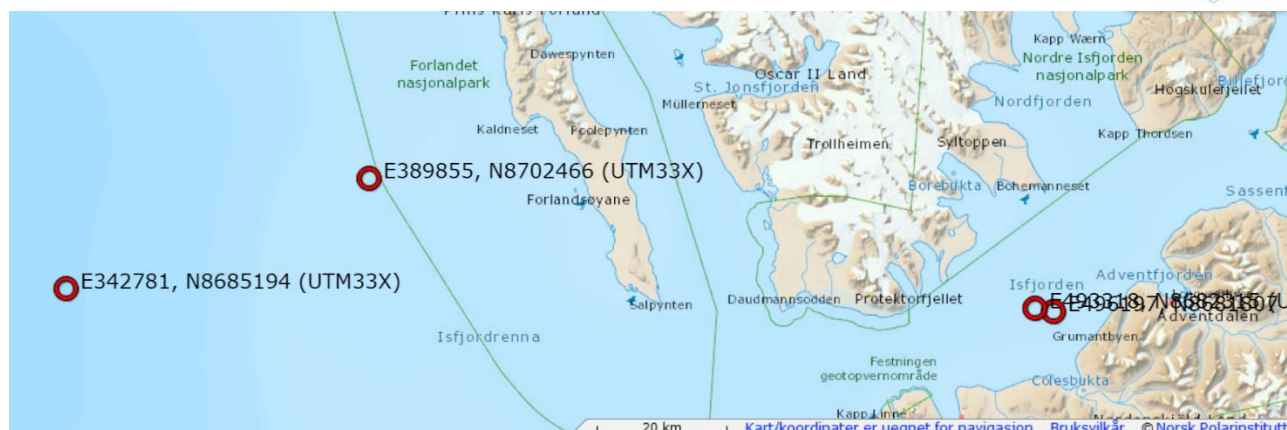
Vi viser til søknad datert 21.04.2021 om tillatelse til satelittsendermerking og prøvetaking av blod og spekk fra 3 selarter, satelittsendermerking av 3 hvalarter og biopsiprøver fra 7 hvalarter. Vi viser også til supplerende informasjon om feltaktivitetene fra prosjekteier Christian Lydersen oversendt Sysselmannen på e-post 20.05.2021. Hval skal oppsøkes ved bruk av helikopter fra moderskip. Feltarbeidet planlegges gjennomført på flere lokaliteter på Svalbard og tilhørende sjøområder i nord og vest i perioden 20. august til 30. september 2020. Sysselmannen på Svalbard gav tillatelse til tilsvarende aktiviteter tilknyttet samme prosjektet for feltsesongen 2020 i brev av 15.04.2020, vår ref. 20/00920-2, RiS-ID 11501.

Prosjektbeskrivelse:

Norsk Polarinstitutt (NP) søker om tillatelse til merking av hval og sel med satelittsendere for å undersøke områdebruk og bevegelsesmønstre. Blod – og vevsprøver skal tas for å undersøke diett og potensielt endringer i diett som følge av klimaendringer. NP har oppgitt de samme lokalitetene og tidsrommene for feltarbeid i RiS-søknaden for 2021 som for 2020. De som er som følger:

Tidsrom	UTM33X	Lokalitetsnavn
01-09-2021 til 30-09-2021	496 197,8 681 807	Lokaliteten er ikke navngitt punkt i søknaden, men koordinatene er i Isfjorden. Vi antar ut fra teksten at dette punktet skulle vært i Kongsfjorden.
01-09-2021 til 26-09-2021	389 855,8 702 466	Vestkysten av Spitsbergen
20-08-2021 til 09-09-2021	342 781,8 685 194	Framstredet
01-09-2010 til 26-09-2021	493 318,8 682 315	Isfjorden

De aktuelle lokalitetene er vist i kart under:

Undersøkelsene av sel skal foretas i Kongsfjorden, med base på oppankret seilbåt, og fangst fra motoriserte lett båter. Selen skal fanges i nett og bringes til land hvor det vil tas vevsprøver og dyrene får pålimt satelittsender i pelsen. Senderen vil falle av ved årlig hårfelling. Det er oppgitt å ta ca. 30 min. fra selen fanges til de kan slippes løs igjen. Dyrene ligger da som oftest stille i ei not og mesteparten av tiden går med til at epoxylimet som senderne festes med skal tørke. Undersøkelsene omfatter steinkobbe, storkobbe og ringsel. Det skal totalt fanges og merkes 20 seler. Fordelingen av antall individer på art tilpasses under feltarbeidet avhengig av hva man i praksis klarer å fange.

Hvalartene som er aktuelle for satelittsender er blåhval, grønlandshval og narhval, mens det er aktuelt å ta biopsier fra blåhval, finnhval, knølhval, spermhval, grønlandshval, narhval og kvitnos. Det planlegges å ta biopsi av inntil 20 individer av hver av artene, mens det skal festes satelittsendere på inntil 20 individer totalt. Grønlandshval og narhval skal satelittmerkes hovedsakelig fra Kronprins Haakon i Framstredet og langt utenfor Svalbards grenser, mens blåhval vil bli langs kysten av Svalbard eller oppe i iskanten, og der vil vi også muligens treffe på grønlandshval.

Satelittsenderne som er festet på selen og hvalene er godt synlige slik at gjenfangst av allerede merka dyr vil unngås. For biopsier fra hval kan det ikke garanteres at det ikke tas prøver flere ganger; det har skjedd, men ikke ofte. Felt-teamet forlater det området hvor det har blitt tatt prøve fra en hval, men hvalene kan jo flytte på seg og da bli samlet igjen fra et annet sted senere.

Det søkes om bruk av helikopter til gjennomføring av merking av hval ved bruk av luftpistol, og til innsamling av hud- og spekkbiopsier hval ved bruk av armbrøst. Helikopteret skal ha base på et moderskip, enten Kronprins Haakon, Polarsyssel eller OceanX. I åpent farvann rundt Svalbard flys det kun når det fra båten observeres en hval som det er ønskelig å merke, og da blir det stort sett en landing per hval, estimert maksimalt 10 landinger innen Svalbardsonen. Oppe i iskanten skal søk etter hval også foretas med helikopter, og da blir det lengre flygninger. Grovt estimert antas det 10-20 avganger/landinger. Det meste av flygningene vil bli gjort ved Grønland.

Regelverk

Forskrift om nasjonalparkene Sør-Spitsbergen, Forlandet, og Nordvest-Spitsbergen, om naturreservatene Nordaust-Svalbard og Sørøst-Svalbard, og om naturreservatene for fugl på Svalbard (heretter betegnet verneforskriften) har i § 8 bestemmelser om vern av dyrelivet, og forskningsaktiviteten krever en dispensasjon etter verneforskriften § 11. Utenfor verneområder krever omsøkte forskningsaktivitet unntak fra svalbardmiljøloven § 30 (her etter kalt loven), jf. § 37.

Landing med helikopter og lavtflyging under 300 meter til og med 1 nautisk mil fra land er forbudt innenfor nasjonalparkene, jf. § 4 i verneforskriften, og krever dispensasjon jf. forskriften § 11. Utover landing eller lavtflyging er ferdsel med helikopter tillatt i henhold til verneforskriften.

Ved ferdsel med helikopter innenfor svalbardmiljølovens virkeområde (utenfor verneområdene) må ingen fly nærmere enn en nautisk mil fra større, kjente konsentrasjoner av pattedyr og fugl, jf. § 83 tredje ledd. Landing på båt innenfor territorialgrensen trenger tillatelse etter svalbardmiljølovens § 83 andre ledd.

Når Sysselmannen avgjør søknader om tillatelse til motorferdsel, skal det legges vekt på formålet med søknaden, hvilken risiko for miljøulemper som den omsøkte ferdsel kan ha, og målet om en begrenset motorferdsel på Svalbard. Blir tillatelse gitt, skal det gis begrunnelse som viser hvordan disse forhold er vurdert, jf. loven § 84.

Tillatelsen skal begrenses i tid og sted og kan begrenses til å gjelde bestemte tilfeller. Det kan settes vilkår for tillatelsen. Tillatelsen kan endres eller inndras dersom hensynet til miljøet tilsier det.

Sysselmannen på Svalbard har hjemmel til å gi dispensasjon fra loven og verneforskriften til omsøkte forskningsaktivitet. At det kan gis dispensasjon betyr ikke nødvendigvis at det skal gis dispensasjon. I vurderingen av om dispensasjon skal gis, må det legges vekt på den omsøkte aktiviteten opp mot svalbardmiljølovens og verneforskriftens formål. Intakte naturtyper, økosystemer, arter, og naturlige økologiske prosesser i sjøen er en del av verneformålet. Svalbardmiljølovens formål, jf. § 1, vektlegger opprettholdelse av et tilnærmet uberørt miljø på Svalbard når det gjelder sammenhengende villmark, landskap, flora, fauna og kulturminner.

Ved myndighetsutøving etter loven skal retningslinjene i §§ 7-10 legges til grunn, jf. § 6 (prinsipper for myndighetsutøvelse etter loven. Dette omfatter prinsippene om føre-var, samlet belastning, miljøpåvirkeren skal betale, og miljømessige teknikker og innsatsfaktorer. Myndighetene skal særlig påse at myndighetsutøvingen etter loven og etter den enkelte bestemmelse samlet sett er i samsvar med disse retningslinjene.

Sysselmannens vurdering

Det er ikke oppgitt i søknaden hvorvidt noen av feltaktivitetene vil foregå innenfor verneområder. Ut fra den generelle beskrivelsen av områdebruken som er oppgitt er det tenkelig at nasjonalparkene Sør-Spitsbergen, Forlandet, og Nordvest-Spitsbergen blir berørt i arbeidet med merking og vevsprøvetaking av hval. Vi har derfor valgt å behandle søknaden opp mot verneforskriften. Lokalitetene i Isfjorden oppgitt i søknaden ligger innenfor svalbardmiljølovens virkeområde.

Utdypende informasjon om feltmetodikk, lokalisering og aktiviteter for sesongen 2020 ble gitt i forbindelse med Sysselmannens behandling av søknaden om det aktuelle prosjektets feltarbeid for 2020, jf. RiS-ID 11501, og er referert i den gitte tillatelsen for 2020, se referanse over. Vi legger til grunn at den aktuelle informasjonen også gjelder for årets søknad.

I dette konkrete tilfellet må det vurderes om det skal gjøres unntak etter lovens § 37 jf. faunafredningen i lovens § 30 for vitenskapelige formål, og om det kan gis dispensasjon etter verneforskriften § 11 bokstav d til å utføre vitenskapelige undersøkelser dersom det ikke vil stride mot formålet med nasjonalparken.

Sysselmannen vurderer at den omsøkte aktiviteten har en forbigående forstyrrelse av et begrenset antall individer av hval og sel som til dels antas å ha leveområder som strekker seg langt utover verneområdenes utstrekning. Metodene for merking og prøvetaking er velkjente og anses som de minst skadelige for dyrene. Prøvetakningen for hval er også den mest effektive med hensyn til at den krever minimal håndtering av dyrene og er anslått å medføre totalt 1 minutt forstyrrelsestid per biopsi/merking. Aktiviteten antas ut fra dette å ikke ville medføre skade som vil kunne påvirke bestandene av de aktuelle sel- og hvalartene. Videre vurderer Sysselmannen at prøvetakingen og merkingen ikke er i strid med verneformålet i nasjonalparkene på Vest- Spitsbergen.

I vurderingen av om dispensasjon skal gis er det også relevant å se hen til det omsøkte tiltakets betydning for forvaltningsrelevant kunnskap. Sysselmannen vurderer at prosjektet vil bidra til å øke kunnskapen om marine pattedyr i havområdene ved Svalbard. Søker er en del av et større vitenskapelig miljø som har lang erfaring og god kunnskap om arktiske marine pattedyr.

Omsøkte helikopterflyging innenfor Svalbardmiljølovens virkeområde baserer seg på flyging når det gjøres visuelle observasjoner fra båt av hvalene når de kommer til sjøoverflaten, med helikopterbase og landing på moderskipet. Alt feltarbeidet skal skje etter hekketiden for fugl. Sysselmannen ser at forskningsaktivitetene vanskelig kan gjennomføres på annen måte enn ved bruk av helikopter. Hovedandelen av flyginger oppgis å skulle foregå ved Grønland, utenfor virkeområdet til Svalbardmiljøloven, mens estimert behov innenfor virkeområdet er oppgitt å være i størrelsesorden 10-20 landinger primært for å merke blåhval. Sysselmannen forutsetter at flygingene begrenses til det som er nødvendig for å oppsøke og å satelittmerke/ta vevsprøver av hvalene. Videre at det ikke flys nærmere enn en nautisk mil fra større, kjente konsentrasjoner av pattedyr og fugl, jf. loven § 83. Etter Sysselmannens vurdering vil lavtflyging over sjøområdene i de nasjonalparkene som kan bli berørt, og landinger på båt i aktuelle områder i det aktuelle omfanget, ikke gi nevneverdige ulemper for øvrig fauna eller miljøverdier.

Med fastsatte vilkår vurderer Sysselmannen at omsøkte forskningsaktiviteter ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig, og ikke er i strid med svalbardmiljølovens formål eller verneformålene for Forlandet, Nordvest-Spitsbergen og Sør-Spitsbergen nasjonalparker.

Vedtak

Norsk Polarinstitutt ved prosjekteier Christian Lydersen gis dispensasjon som beskrevet i søknad og e-post, og med tilleggsinformasjon fra 2020 om samme prosjekt, til følgende forskningsaktiviteter i perioden 20.08.2021 til 30.09.2021:

- innfanging, satelittsendermerking og prøvetaking av vev og blod av inntil 20 individer av sel blant artene steinkobbe, ringsel og storkobbe i Kongsfjorden
- satelittsendermerking av inntil 20 individer av hval blant artene blåhval, narhval og grønlandshval
- biopsiprøvetaking av inntil 20 individer av hver av de omsøkte hvalartene i Svalbards territorialfarvann og Sør-Spitsbergen, Forlandet og Nordvest-Spitsbergen nasjonalparker
- inntil 20 landinger med helikopter på moderskip for å satelittmerke og ta biopsi av omsøkte hvalarter utenfor verneområdene, samt til eventuelle nødvendige landinger på moderskip og til lavtflyging innenfor Sør-Spitsbergen, Forlandet og Nordvest-Spitsbergen nasjonalparker for samme formål

Dispensasjonen er gitt med hjemmel i lov om miljøvern på Svalbard §§ 37 og 83 annet ledd, og forskrift om nasjonalparkene og naturreservatene på Svalbard, jfr. § 11 bokstav d.

Dispensasjonen er gitt med følgende forutsetninger:

- Merking og prøvetakning skal skje på en slik måte at individene ikke påføres unødig påkjenning og belastning.
- Rutiner for å hindre overføring av eventuell sykdom mellom dyrene skal være utarbeidet og følges.
- Ved observasjon av syke eller ferske kadaver av måker, gress, ender eller vadefugl på strendene er det ønskelig at det avgis rapport til Sysselmanen om dette og at ferske kadaver samles inn for senere testing for mulig fugleinfluensa.
- Prosjektleder skal sørge for umiddelbar rapportering til Sysselmanen om eventuelle avvik eller uhell.
- All flyging og landing skal foregå slik at dyre- og fuglelivet forstyrres minst mulig.
- Det må ikke flys nærmere enn en nautisk mil fra større, kjente konsentrasjoner av pattedyr og fugl
- Det skal føres logg over all flyging og landing. Rapportering til Sysselmanen skal gjøres innen 01.11.2021. Rapportering skal skje ved å bruke det elektroniske skjemaet *Helikopterlandinger – rapportering*: <https://www.sysselmanen.no/skjema/>. Rapportering er ikke nødvendig dersom Lufttransport benyttes, siden Lufttransport likevel rapporterer direkte til Sysselmanen.
- Søker har selv ansvar for å legge frem tillatelsen til den som gjennomfører flygingen.
- Dispensasjonene omfatter kun personer som inngår i prosjektet.
- Denne tillatelsen skal være med ved arbeid i felt.
- Det skal leveres en oppsummerende rapport over forskningsprosjektet via RiS-databasen innen 01.11.2021.

Vi gjør oppmerksom på at planlagt feltarbeid utenfor forvaltningsområde 10 har meldeplikt til Sysselmanen, jf. FOR-1991-10-18-671, Forskrift om turisme, feltopplegg og annen reisevirksomhet på Svalbard. Meldeskjema ligger her: [Meldeskjema for turopplegg på Svalbard for fastboende, tilreisende og forskere](#).

Aktsomhetsplikt

Vi gjør oppmerksom på aktsomhetsplikten i svalbardmiljøloven ”*Enhver som oppholder seg eller forestår virksomhet på Svalbard, skal vise hensyn og opptre varsomt så kulturminner og naturmiljø ikke påføres unødig skade eller forstyrrelse.*” Det oppfordres særlig til hensyntaken overfor flora og fauna.

Klageadgang

Vedtaket kan i henhold til forvaltningslovens kapittel VI påklages av dere eller andre med rettslig klageinteresse. Klagen skal sendes innen 3 uker fra vedtaket er mottatt. Skriftlig klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Sysselmanen.

Med hilsen

Kristin Heggelund
miljøvernsjef

Ingunn Løvdal
rådgiver naturforvaltning

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskreven signatur

Kopimottakere:

Norsk Polarinstitutt Tromsø, Christian Lydersen
Miljødirektoratet